

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 5.—Núm. 230.—Dissapte 31 de Desembre de 1904.

LO QUE VOLEM

«Volem la llengua catalana ab caràcter oficial i que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volem Corts catalanas, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi á la organizació interior de nostra terra: volem que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya s' tallin en última instancia ls plerts y causas: volem ser árbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volèm, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Any nou... vida vella

No poden pas esperar los pobles que viuen regits pels governs d'Espanya, mellorament de cap mena en l'any que demà comensa. Las mateixas idees, los mateixos homes, idèntichs procediments y iguals propòsits governaràn l'Estat. Lo caciquisme desenfrenat a dalt y a la miseria, l'irreflexió y l' sectarisme a baix, regularàn com fins ara ls actes tots de la vida pública. Quan no ns faràn tapar las orellas ab ratxas d'insults y de grolierias, las Corts, la suprema representació del poble, nos endormiscaràn ab l'oratoria buida dels nostres més preuats parlamentaris, y mentrestant la *Gaceta* vomitarà a glops la riuada de lleys y reglaments que empobreixen l'Estat y matan las iniciatives de las regions afanyosas de progrés.

Passan en v's anys. L'experiencia és un arbre que no pot desenrotllarse a Espanya, y és del tot inútil que ls cataclismes més horrosos y las més vergonyants destetas hagin deixat aquí senyals indelebils de llurs penjadassas. Los remeys heròichs, las grans determinacions que en un moment donat han fet revivre als pobles, malgrat ésser en aquest Estat tan necessaris, sembla que ls desconeguin o no tingan pit d'aplicarlos los qui hi tenen obligació. Ni cambis de política, ni mudansas de govern, ni substitucions de règim sense altre objectiu que la variació de formas, poden proporcionar nos lo que anyorèm nosaltres ab plena conciencia, lo que molts desitjan encara que no compreguin l'extensió y trascendencia de llurs sentiments.

L'any que està a punt de comensar no tindrà de nou més que'l nom que porta: en tot lo demés, serà un any com los que acaban de passar, trist en las consecuencias, nefast en los fets, avergonyidor per als governants, malestruch pel poble, un pas més cap a l'abim ahont s'ha enfonzar en definitiva l'actual organizació política, un altre respir per a la tirania burocràtica que patim.

Donchs, a nosaltres, també ns toca fer vida vella. Lo moviment salvador de Catalunya s'ha enfortit, ha anat prenent major volada, ha extés sa benefactora influencia a gran nombre de vilas que no n' tenian esment de la resurrecció de la nostra ànima nacional. Es, per lo tant, necessari que s' refermi la nostra tasca de sembradors, que continuï ab més brahó y constancia que may l'hermós apostolat que voluntariament nos imposarem, que s' fassi més activa y intensa la propagació de las doctrinas autonomistas, únicas que ns ferén grans en los temps de l'avior, únicas també que fan avuy progressar als pobles.

Lo conreu del nostre idioma, lo coneixement cada dia més perfecte de l'Historia de Catalunya, la predicació de las veritables llibertats dels homes y dels pobles, l'estreta germanor de tots los que parlan una mateixa llengua, tenen una historia comuna y glateixen a l'impuls de iguals sentiments, véuselas aquí las fitas que ns hem de proposar conseguir en l'any que s'acosta.

Que hi fa que a l'acabarlo no haguem arribat al terme de la nostra jornada? La feyna feta no admet desdorb, y pot ésser y és indubtablement la preparació per a la que resta per realisar. La vida dels homes és ben poca cosa al costat de las conveniencias y necessitats dels pobles; y las generacions humanas, conscient o inconscientment, no han fet altra cosa desde que'l món existeix que treballar per a las que deuen substituir las.

Lo qui no's senti prou fort per a l'hora del sacrifici que abandoni la lluita. Los qui hem tingut la dissòrd de néixer en épocas de transició, quan comensan a enderrocarse ls règims vells y s' prepara l'adveniment dels ideals salvadors, no tenim altra so-

lució que confondres cobardament en la legió dels panxacontentas, dels egoistas, dels que no tenen altra dèria que la satisfacció de llurs particulars conveniencias, o corre a ocupar lo lloch d'honor que's reserva als qui no sols de paraula sino de cor anyoran per a ells y per a llurs germans de patria lo regnat de la justicia.

Vida vella ns toca fer a nosaltres, vers aimadors de la Patria Catalana, vida vella d'abnegació, de treball y de sacrifici que fassi ben prompte apuntar en lo firmament l'hermosa claror del nou dia, l'aurora esplendorosa de la vida nova que tant deejim per Catalunya.

Eleccions de senadors

Los senadors del regne s'elegeixen pels diputats provincials y compromisaris.

Los compromisaris son elegits pels ajuntaments y ls majors contribuyents de cada poble.

Los majors contribuyents han d'ésser tant com quatre vegadas lo número de regidors.

L'ajuntament que té 50 regidors, crida a 200 majors contribuyents, com Barcelona; lo que n' té 20, en crida 80; lo que n' té 5, en crida 20.

S'entenen per majors contribuyents los que pagan, dintre'l terme municipal d'ahont son vehins, més contribució directa, industrial, comercial, territorial o urbana.

Las llistas d'aquests majors contribuyents han d'exposarse al públich, a las Casas Consistorials, lo dia primer de Janer fins al dia 20, devent resoldre las reclamacions que contra las listas se presentin, avans del dia primer de Febrer: contra las resolucions municipals hi há apelació devant de la Comissió Provincial, y de las d'aquesta, recurs d'alsada a l'Audiencia, sense costas.

Per a fer la reclamació a l'Ajuntament n'hi há prou ab una instancia en paper blanc acompanyant hi ls rebuts de la contribució del quart trimestre d'aquest any.

Se pot assegurar que'l noranta percent de las listas que forman los ajuntaments de Catalunya, són reclamables: lo caciquisme's val de posarhi contribuyents adictes y fins vehins que no pagan cap contribució. Com fins ara ningú havia pensat en reclamacions, los alcaldes feyan lo que volian y aixis los compromisaris o compromissaris elegits votavan lo que ls cacichs los manavan.

Una revisió feta a corre-cuita ns va donar més de 70 vots en las darreras eleccions y la victoria completa en los compromisaris de Barcelona.

No hi há poble ahont no hi tinguem amichs; a tots recomanem la revisió de las listas y'l procurar que hi figurin los veritables contribuyents.

L'any que vé, hi haurá segurament eleccions de senadors y lo catalanisme pot aspirar a la victoria completa a Barcelona y a obtenir llochs a las demés provincias.

Pràcticament, poden fer més per Catalunya ls senadors que ls diputats a Corts.

(De La Veu de Catalunya.)

PELS MESTRES

L'Academia Pedagògica Catalana ha comensat sas tasques enviant al ministre d'Instrucció pública aquesta comunicació:

«Exc. Sr.: L'Academia Pedagògica Catalana se veu en el dever de enlairar la veu fins a las esferas del Govern, per a protestar devant de V. E. del projecte de lley del vostre antecesor, aprovat ja al Senat, monopolsant en mans del Govern o de sos delegats los llibres d'ensenyansa,

trayant als mestres oficials la llibertat d'escullir textos.

Es això un monopoli més, odiabile com tots los monopolis; però ho és més per afectar aquest a lo més sagrat, a lo més substancial d'un poble modern com és l'ensenyansa. Aquesta té sas garantias més fermes en la llibertat, demanada avuy aquí pels de tots los camps, desde'l catòlich fins al laich. Y aquesta llibertat, avuy tant restringida y estreta, vé a vulnerarse ab aquest projecte fins en lo sagrat dels textos.

Altrament, es atentatori aquest projecte a la dignitat professional dels mestres que no són pas tant ineptes que no tinguin lo suficiënt criteri per a escullir obras de text. Un rebaxament més gros de la nostra dignitat professional ningú l'havia intentat encara. Perquè si aquesta ignorancia professional fós un fet, això sols provaria que l'Estat espanyol, l'organizador de las Normals, és incapàs de educar als mestres; y lo llogich fóra que aquest Estat decadent se despregués de las funcions educatives, que no li tocan, ni las entén.

En tercer lloch, no és pas l'Estat ni sas atrassadas academies los més aptes per a senyalar textos. Precisament aquest Estat y aquestas academies exigeixen als mestres actualment un text forós, la Gramática de la Academia Española; y aquesta Gramática no solament és de las més mal escrites científicament y pedagògicament, sino que es lo pitior enemich que pugui tenir la llengua castellana.

Los procediments pedagògichs en patiran, ademés, d'aquesta disposició. Cada mestre té son sistema, sa manera educativa; y forsarlo ab llibres que suposarian els procediments educatius, és danyar l'ensenyansa, violentar als noys, imposarse als mestres, y a la fi, torcer l'educació popular.

Es, en quart lloch, un agri més, fet en nom de l'ensenyansa. No ns toca a nosaltres criticar l'agiotatge continuu que, ja de segles, venen a ser totas las bastas, monopolis, arrendaments y otras formas legals de negociació. Però si que, tocant de dret a l'ensenyansa y rebaxantla a la calitat de negoci, havèm de protestarne.

Finalment, és aquest projecte un nou atentat a las autonomias regionals y professionals. Y sempre protestarem ab fermesa d'aquests atentats contra las migradas llibertats actuals, sospirant per l'absoluta autonomia de l'ensenyansa y de las regions, garantia de progrés y de vida.

Deu vos guardi molts anys.

Barcelona, 26 Desembre de 1904.—Lo president, *Norbert Font y Sagú*, preberé.—Joan Bardina, Secretari.»

Begudas mortals

Del «Figaro»

«Feu bullir l'aigua»

Tots los diaris ho diuen; es aquest lo leitmotiv que cantan tots a la una. L'administració, aquesta vegada, es la que ha donat lo crit d'alarma, anunciant que alguns casos de tifoides s'han presentat. Ja suposèm que quan las oficinas oficials de París confessan alguns casos, la cosa anirà més seria y que no serán alguns los casos, sino forsa.

Y ja tenim altra vegada sobre'l tapet la qüestió eterna: la de la puresa de las aigües que alimentan a París (y a Tarragona?)

Hem de fer notar que l'aigua's pot administrar de duas maneras: pura y purificada.

Per obtindre-la pura es precis anar-la a cercar a un lloch ben allunyat, ahont cap ser humà hi pugui posar sos peus o sas potas, cosa verament impossible, y una volta descobert aquest siti y aquesta aigua conduiria per uns canons que s'puguin sustreu-

re, en absolut a tota població exterior.

Es, en sa consecuencia, l'aigua nomenada pura avuy un mito, rara. Y no's creguin que parlèm perquè si.

Prenem las aigües ditas sanas que's distribueixen a París y veurèm que las de la Vanne contá mil y cent microbis: la de l'Avre 1,525 id., la de la Duhy's pot posar en linia de combat un contingent bonich: 3,950 microbis; tot, naturalment per centimetre cúbich. Això si comparantho ab l'aigua que porta la Sena sota París, no val a parlarne; aquesta tragina l'hermosa suma de 285.000 animalons homiciadas.

Veyèm donchs que lo que n' diem aigües puras que ls desgraciats parisians se beuen son focos d'infecció permanent y és en va, que's tracta de filtrarlas. Lo filtre més perfeccionat no'n surt bé de deturar las ptomainas y las toxinas, productos solubles que l'aigua filtrada arrastra ab ella.

Donchs, me direu, ho som condemnats a mort? Per fortuna, no, perquè ja que no's pot deturar lo microbi, hi há medi de destruirlo per complet, empleyant medis adequats. De cop, tenim a má lo suplici del foc: fer bullir l'aigua y ab seguretat que dins no hi quedarà res; però aquest líquit, privat d'aire, resulta indigest y, a la llarga, lo nostre organisme se'n pot ressentir.

Hi há també ls depòsits de purificació per a sanificar las aigües avans de distribuir las, més los resultats no fan esperar gran cosa de bó d'aquest sistema. Hi há la purificació química, que té l'inconvenient de posarnos en lo cas d'absorbir alguna vegada quantitats d'ingredients més malsans, encara, que l'aigua, a consecuencia de alguna falsa maniobra o d'algun descurt de l'operador y a més si la massa no es agitada per igual y per tot arreu, cosa molt difícil, sino impossible, la esterilización será perfecta en un punt y nula en algún o alguns altres.

N'hi há un de procediment que tots lo s'abeu, que tot enginyer coneix y que ja's comensa a aplicar en alguns llochs. Es la purificació eléctrica de las aigües per medi de l'ozono.

Què és l'ozono, aquest salvador que tots esperèm? Es lo mateix oxigen de l'aire, condensat, arreplegat sobre si mateix ab l'ajuda del fluit eléctrico. Portat en aquest estat de condensació per un gasto insignificant d'electricitat, posseïx tal forsa d'activitat que crema, instantáneament, tots los microbis de l'aigua més infecta, y això, sense emportárseli sos gassos y sense modificar sas propietats potables.

L'esterilización de l'aigua's porta a cap ja en molts llochs: als Estats Units, a Alemanya, a Nissa, ahont se construeix, actualment, una fabrica ahont tota l'aigua d'alimentació se tractarà a l'hora.

Aquí, a París, en gròs no's fa; però en proporcions reduidas, a l'hospital Broca, a l'hospital Boucicaut, etc., tenen instalacions esterilizadoras eléctricas. Totas las casas que tenen la electricitat ne deurien posseir y's deü exigir que la ciutat lo fassi'l sacrifici d'una instalació en tota forma y per ara que ls multipliqui ls llochs ahont se pugui trobar l'aigua esterilizada.

Será dolent, potser, per las pompas neofias, però, sens dubte, será bon tros mellor per nosaltres.

Aquest és lo regalo que ls senyors del municipi de París podrien fer a sos administrats per any nou.

EPSILON.

Nota. Y'l regalo del nostre municipi? Que no podria ser que també se'n cuidessin una mica de veure com estem a Tarragona, quants mils y mils microbis hi tenim per centimetre cúbich en las nostras aigües? Valgam Déu!

DEL TRADUCTOR.

Cosas de casa

Totas las conversas de la gent que's preocupa de la bona administració d'aquesta ciutat, recauen fa alguns dias sobre l'assumpto de las canonadas de l'aigua: que si no's compleixen las bases de la contracta, que si algú's cuida de pagar sopar, que si's fa això, que si's fa allò... en fi, rahons y fantasias que a res prácticich condueixen; y com aitals rahons no's posan de manifest en la forma que ho haurian d'ésser y no's fan arribar fins allí ahont haurian d'ésser escoltadas. resulta que, com sempre passa en aquest poble, tothom fa lo que vol y lo que li sembla mellor per a ls interessos de cada hu.

Altra cosa passaria si aquellas rahons, en lloch de ferlas en cafés y conversas particulars, se fessin prop de l'Alcaldia y per gent y entitats que tenen lo dever de veülar per a que's interessos de Tarragona no estiguin a mercé del primer que tracta de fer negocis.

De la manera que's procedeix ara, sols se consegueix que ls aixerits fassin de las sevan tot rientse de l'ignocencia dels propietaris que's deixan despullar de propietats que si bé'n ferén cesió a l'Ajuntament, fou ab la condició de que las canonadas de l'Ajuntament fossin com cal y tinguessin la deguda ressiencia, y no de llaua o de fira com son las que actualment, d'una manera tan deficiente, presta se veu.

Mentres los que haurian d'anar al devant los hi fassi por l'acceptar càrrechs públics y aquests estigan vinculats en gent de conciencia més o menys ampla, sempre hi haurá desgavells a l'Ajuntament, y mentres los que haurian d'ésser administradors los hi sembla que están mellor tancadets a sas casas y s'acontentin en malparlar de l'un y de l'altre, no será may possible que'l Municipi siga lo que ha d'ésser, y solzament servirá aital entitat per a satisfacer ambicions dels més espavilats y per a fer lo ridicol uns quants que això de formar part de l'Ajuntament los hi sembla que ls vesteix molt.

Nosaltres que teniam fe en ferlo desvetllar aquest poble, quasi perdèm ja las confianças, perquè'l poble que sab soportar revulsus com los del robo de la caixa, las disbauxas de la liquidadora, *parque móvil* y altres, sense que's dongui compte ni's senti de las feridas que li deixan aitals revulsus, y lo que es pitior encara, que en en temps d'eleccions reelegixi a gent que no sapigueren procedir com calia en aquells assumptos, no's mereix més que siga administrat en la forma que ho venen fent aqueixas colletes de caciquets que desde molts anys tenen endegolada aquesta ciutat.

Que no's queixi, donchs, ningú si las contractas no's compleixen ni si l'administració municipal va cada dia més per terra; aquí ns tractan com lo poble, per sa desidia y sa indiferencia's mereix, y acontentis tothom en sapiguer la gran noticia donada l'altre dia per l'*Heraldo*, això és, que'l batlle lluhí per segona vegada la gran cruz con que fué condecorado.

REYS

A LA CANALLETA

(IMITACIÓ)

Lo Rey negre, persona molt ben considerada en son reyalme, que compartia, a estonas, ab sos companys Gaspar y Baltasar, se llevava la matinada del 5 de Janer del nostre any de gracias, d'un malhumor de tots los diables.

—Estich del tot decidit, deya, tot sol, passejantse amunt y avall de sa

cambra tota plena d'objectes científics; esferas, compassos, regles, etzètera... No hi vaig més a la Terra a donar gust a aquella colla de peces latxes, desagraits, més sabuts que un catedràtic de la baixa Europa.

Ajudant l'àlgebra, l'àrithmètica i la trigonometria, se'ls prova que no hi podem baixar a la mateixa hora per totes les xemeneies, passar per tots els carrers, visitar tots els balcons; fan servir la física, la mecànica i la dinàmica pera demostrar que no podem portar ab un sol viatge tants joguets com se distribueixen pel món;

Y tocant un cordonet que penjava al mitj de la cambra, una colla de campanetes se posaren a volejar per tots els indrets de l'immens palau. Era l'avis de reunió pera'ls tres propietaris del reialme de la sabiduria, de l'amor y dels joguets.

Pòch tardaren en compareixre'ls altres companys coronats, fregantse encara'ls ulls que una dolça nit de Janer havia conservat ben tancats, sense sobressalts de cap mena, sense amohino, sense...

—Y donchs, Menciò? que hi ha? que passa? Perquè'ns has convocada una hora fora de costum? Quelcom ben important hi deu haver, sens dupte.

—Ell dirà, afegi Baltasar. No l'hi capfiqus, Gaspar. Quan lo nostre bon company negre'ns avisa, ab seguret que convé, y agafant un dels canònens d'una magnífica pipa, monument exquisit de l'art d'aquell país llunyà, comensà a aspirar sibilíticament los perfums d'un tabach, que, desgraciadament, la nostra paternal Arrendataria encara no'ns ha fet probar.

—Tens rahó, Baltasar. Fumem, que en los nostres concilis ho és una ajuda l'aroma d'aquestes pipas. Res hi ha com ellas pera fernos espargir los nostres enteniments y pera espavitar las nostras potencias.

Mentrestant lo Rey Negre continuava passejantse, reullant de tant en tant l'immensa plana que arreu se estenia tota coberta de neu, de neu blanquíssima, tova, calenta, que may se fonia y may a ningú mullava ni gelava. Demunt d'ella hi florían tota mena de flors, tota mena d'arbres, de fruits menjívols, que, fins arribavan a inclinar llurs rametas carregadas pera anarla cercant la boca dels felissos habitants d'aquella terra oferintlos la sabrosa pasta, sempre assahonada, sempre madura.

En quin lloch del món conegut hi vivían aquells tres Reys Magos? Ningú l'ha pogut determinar encara, ningú l'ha pogut descobrir la terra ignota y, és clar, los homes són aixís: com no ho veuen, com no ho entenen, no ho comprenen, se'ls acut que lo més racional y més senzill és negar sa existència.

E pur... existeix aqueix món de delicias y de joyas, de goigs immensos. Ben segur que existeix. Qui de nosaltres, quan criatures, no l'ha somniat! Qui no hi ha anat al lit la nit de Reys alegre y contentoy, pensanthis, tot envolicantse sota'ls llançolets, rumiant, forjantse mil y mil il·lusions per la matinada que havia de vindre, l'ensentdemá!... Quins somnis aquells!... Lo Rey Negre al davant, ferrenyo, d'un color de carbó del més fosch; darrera'ls altres dos, un més jove, un altre més vell, y després, carros y més carros, caballs y més caballs, camells, criats vistosos, de llargas y bellas túnicas dauradas y platejadas y... quants y quants joguets... caballs, ninas, pilotas, atmetilas dolas, sabres, tot, ot...

Lo Rey Negre, girantse de sobre encará ab sos companys.

—No és l'hora, avuy, de saborejar tabach de la més pura neu; no és hora de gosar, de recomensar los nostres treballs del dia abans, de seguir las nostras conversas habituals, nostras investigacions sobre'ls misteris de la natura. Es d'un altre orde'l problema que, avuy, vos tinch de proposar. Ja devèu recordar quin dia és, quina vigilia, quina la feina que tenim de portar a cap; la visita a la Terra, l'infim Planeta que, tots los anys, acostumem a passejar. Tenim d'anarhi, enguany? Es aquesta la pregunta que vos faig. Com me la contestareu? No ho sé. Anemhi, donchs, al lloch de las nostras meditaciones més serias, més íntimas; anemhi al bosch de las ninas y dels joguets, y allà, potser, podrem decidir ab més coneixement de causa, ab més fermesa y ab més sabiduria, si devèm o no seguir-la aquesta costum de tants anys.

Y'ls tres Reys de las barbas blancas, llargas y sedosas, dirigiren sos passos tranquils y magestuosos cap al bosch de las ninas.

Ja hi són fora del gran Palau encantat y maravellós. Ja la trepitjan la neu immaculada que cap peu ha pogut may, xafar. Y com s'aparta del davant del Rey Negre que obra la marxa y com se torna a estendre darrera de Baltasar que és l'últim a caminar! Ja s'hi troban al bosch de las joguinas pueadas; quins abets y quinas alsinas y quins roures no hi ha més gegantins, coberus; tots ells, de dalt baix, de tota mena de nins y ninas, de sabres y turróns, de carros y carrets!

S'hi aturaren al bell mitj, fentlos hi lloch, sense protesta ni rancunia, tota mena de feras que ab companyia de finíssims anyells, cabras y cabridets s'estavan sense la més lleugera baralla, la més petita lluita.

Sentats que foren, lo Rey Negre prengué la paraula y digué:

—Fá molts anys que hi baixem a la Terra, portanthi l'alegría y la satisfacció. Sembla que no fent mal a ningú, desentrenyantnos tots pera fer llur felicitat, los habitants d'aquell planeta haurían d'estarhi agraits a nosaltres, de bó, de bó. No es aixís, exclamá Menciò, ab veu irada. Los sabis d'aquell país, fent ab ells chor tants y tants ignorantos com pululan per totes aquellas encontradas, s'entretenen en fer de nosaltres un escarni continuat. Som objecte de burla per ells, y, cada dia més, se va accentuant, entre ells, aquesta manera de pensar. Aquells sabis, fent tota mena de cálculs y investigacions, no han pogut donar, encara, en lo lloch de nostra procedencia, en lo perquè de nostres viatges anyals y, no s'orienten bé, son orgull hi preferit fernos objecte de general ludibri, probant fins de fer perdre'r l'estimació que la bravallada sentia pera nosaltres. Ara donchs, vos pregunto jo: devèm continuar baixanthi a la Terra? No es hora ja de castigarlos, abandonantlos, per complet, a sa trista sort? Digüeu?

Los altres dos companys coronats y barbuts, impresionats dolorosamente y fustigats en son valer per las consideracions que'ls acababa de presentar lo germá Negre, reflexionavan... Nil'un ni l'altre gosavan a emetre la sua opinió y... qui sab si la canal·leta de la Terra lo sentían algun petit ruche, una por intuitiva per l'arribada d'algun nova funesta: La nova d'haberse finit la festa magna dels Reys...

Un arropidet viu y alegre, saltant de branca en branca, que semblava que s'havía emprés la tasca de fer tornar blanch lo Rey Negre, llençantli a mitj de borronnets de neu a la cara, se'ls escoltava, piulant. Semblava riurersen de l'enfadat del Rey Menciò: Una munió de joguets que semblavan animats, donavan salts de tota mena y feyan grotescas contorsions; munió de caixas de música las llessavan, ben alegrés, sas mágicas tonadas; com si volguessin dir: Donchs? que no anem, que l'emprenem la marxa de sempre, que no hi baixem a véure'ls los tendres infants, los sols, los únichs que, en la Terra podén gaudir, una miqueta, las delicias de la vida?

Los Reys rumiavan, pensavan si anar o no anar. Potser, si, que la somniavan ells, també, la nit de Reys, quant ells ho eran petits, ben petitets, allá lluny, ben lluny, molts anys, molts segles, avans...

Lo simpátech arropidet, condolgut de veure l'embarrás en que'ls tobian aquells excelsés sabis se decidia a pendrehi part en llur conversa y deixantse anar d'una branqueta digué al Negre, posantse demunt d'una de sas espatllasas:

—Escolta, Menciò, los homes podran serho desagreits, dolents, y des-

creguts; però la menudalla, los nens petits, ho són, també?

Lo discurs del moixonet decidí lo vacillant y amohinat tercet y alçant lo cap un d'ells, Baltasar, digué:

—Té rahó, l'arropit; cap culpa hi tenen los enciadors menudets de las malifetas dels seus pares. Anemhi, Menciò, anemhi a fer la l'ur felicitat, a portarlos los esperats regalets. No ens hi fixem en que poden tornarse homens y sent homens, ser dolents.

Y aquella nit següent, la nit de Reys, los tres Magos baixaren a la Terra, omplinthi la d'alegría y de inmensos regalets.

Poc després de això, hi havia un altre capítol.

DOCTOR PARRAQUET.

COMENTARIS

El programa de Matemáticas (primer y tercer curs) fet per lo Sr. Ramonacho, catedràtic de dita assignatura: en éll, se desenrotlla la Geometria y, naturalment, fet per la mateixa ma y ensenyat per un mateix home, hem pogut fernos cárrech del plan que segueix lo senyor director, y'ns atrevim a dirli, ab la franquesa que'ns caracteriza:—Senyor Ramonacho, aixó, segóns lo nostre modo de veure, ho féu malament. Llegiu:

Sab perfectament lo catedràtic de Geometria (ja podém concretar) que ha d'ensenyar l'assignatura en dos anys, y lo més natural, per poch such de cervell que tinga en lo cap, es que estudi i lo mellor método pera ensenyar la tal ciencia a sos deixebles. Pot desenrotllar lo programa d'una manera linial, diguemho aixís, o bé ciclica: si linial, dividirà tota l'assignatura, ab la profunditat y amplitud que correspon a la segona ensenyansa, ab las preguntas necessarias; al primer any arribarem fins a la tal, y las restants las estudiarem al segon curs. Si vol seguir lo método ciclich tindrà present que quant los noys ingressen a l'Institut tenen de Geometria coneixements elementals, y partint d'aqueix centre, en lo primer curs aixamplará tota l'assignatura ab l'extensió propia del primer cercle; y en lo segon, l'ona científica s'engrandirà fins als límits marcats per la finalitat de la segona ensenyansa, resultant, seguint per qualsevol camí, que'l deixeble arribará a sapiguer lo dia que's gradüi lo que ha estudiat en l'Institut.

Quin plan segueix lo Sr. Ramonacho en son programa? Cap dels anteriors: ni ciclich concèntric ni linial; un any s'estudia tota l'assignatura ab un llibre petit y un altre s'estudia ab un llibre més grós, que costa més quartos. Aqueix método no sabem com se diu.

Lo programa de Geometria (primer curs) conté 35 lliçons que comprenen unas 200 preguntas; d'aqueixas preguntas, gairebé la meitat se repeteixen en lo programa del segon curs de Geometria (tercer de Matemáticas). Ara voldria sapiguer lo següent: Si'ls deixebles en lo primer curs aprenen las respostas a las preguntas de son programa, perquè las han de repetir en lo segon curs? No és perdre'l temps aixó, Sr. Ramonacho? Repetir no és aprendre ¿no li sembla? Si al primer any aprenen unas respostas y al segon s'estudian unas altres de diferents per las mateixas preguntas (pobres noys! quina olla de grills han de tindre al cap.

Sr. Ramonacho: a tots nos importa molt lo bon nom de nostre Institut: vosté és qui'l té de procurar, donchs molt a la má ho té: si hi ha un home vell que caduqueja y no serveix per l'ensenyansa, se li diu que s'estigui a casa, que per bons que hagin estat los serveys que ha prestat, ja'ls hi agraeixen las generacions passadas; però'ls estudiants de avuy volen bons mestres, no homes que ho hagin estat, sinó que actualment ho sigan; si un llibre de text no és bó, se'n busca un altre, que bé n'hi ha prou; si un catedràtic no cumploix y dona molts carabassas, se'l crida a l'orde y se li diu que'l sou obliga a treballar, y qui no sab ensenyar que's fassi manobre, perquè pera donar carabassas qualsevol pagés és bó.

Y ara diguins, senyor don Joan, si aixó és volguer mal a ningú. Calificar nostra companya d'antipatriótica sols cap en l'enteniment d'animes mesquinas, flocs nascuts pera adorar al primer idol que se'ls posa a davant.

Aixequem a l'Institut, Sr. Ramonacho; armis de valor pera llençar lo lastre que destorbi; talli lo que fassi nosa; si ha de comensar per vosté, no s'espanti, devegadas una sangria a temps, cura.

Devèm dir a Heraldo de Tarragona que nosaltres sols tractem ab personas ben educadas.

«Malo y caro.—Fustigando malos libros de texto, nuestro querido colega LO CAMP DE TARRAGONA se ocupa de una Geografía que cuesta diez pesetas, que está de texto en cuatro quintos de los Institutos de España, que produce al autor muchas miles al año y que dice que Alemania no tiene marina de guerra y que España va en este concepto detrás de Italia.»

Nuestro colega no publica el nombre del autor, pero nosotros, más atrevidos, decimos que es D. Manuel Zabala.

Solo que en descargo de este señor y como atenuación de la majadería, añadimos que el traspé no es hijo de la ignorancia del autor sino debido a que éste, ocupado en cobrar lo que le produce su libro de diez pesetas, no tiene tiempo para repararlo y corregir lo apuntado y mil cosas más que ó no ha visto ó ha querido perdonar nuestro querido colega tarraconense. Ya lo saben nuestros lectores, todas estas cosas de la marina se aprenden por diez pesetas.

Transcribim aquest solt, de El Magisterio Aragonés d'aquest mes passat.

Se veu que aixó de dir estranyesas és cosa corrent. Es clar, que després lo catedràtic ja se'n cuida de desfer l'erro y allavors... què bé que hi queda grabada dins la pensa de l'estudiant la... gran tranquil·litat de aquests grans escribidors, honra y preç de las ciencias y de las arts.

Continúa la regiramenta de's carrers. Es cosa que dona gust de veure, però'ns impresionava dolorosamente lo pensar lo desgabelladas que quedarán totas nostras vias després de tant remoureho tot amunt avall.

La sort que'l simpátech Heraldo nos ha tranquil·litzat a tots; perquè, segóns éll diu, després hi passarán lo rulé!

Quin rulé, deurá ser aquest? No'ns atrevim a fer comentari de cap mena, per ser l'assumpto de si molt relliscós.

Pero... vaya, CANONER, que a veces tienes unas cosas que ya, yá!!!

CONTINUANT LA TASCA

II

Vol·liriam sapiguer, y esperem confiadament que'ns ho dirá D. Joan Ramonacho, director de nostre Institut provincial de segona ensenyansa, quin plan se segueix en lo desenrotlló de las assignaturas que deuen ensenyarse en dos o més cursos, per exemple: lo llatí, lo francés y las matemáticas.

Creyem que és assumpto importantíssim aqueix y que ha de preocupar molt, moltíssim als catedràtics d'un Institut, y d'una manera especialíssima a son director, a qui correspon veure perquè l'ensenyansa's dongui ab l'esmero degut; aixís és, que si culpa té un catedràtic escullint llibres de text ab datos equivocats, com passa ab la Geografia, molta part toca al director que havia de saber que'l llibre no servia, molt abans que se li digués desde las columnas de nostre setmanari. Si un sosti doctrinas pedagógicas rancias, o bé diu heretigias afirmant que és bó ensenyar erros als deixebles perquè aixís treballan ells buscant la veritat, com si juguessin a corretjeta, lo director té obligació de cridar al catedràtic y ensenyarli lo que no sap, que és una obra de misericordia.

Tenim vist lo Programa de Matemáticas (primer y tercer curs) fet per lo Sr. Ramonacho, catedràtic de dita assignatura: en éll, se desenrotlla la Geometria y, naturalment, fet per la mateixa ma y ensenyat per un mateix home, hem pogut fernos cárrech del plan que segueix lo senyor director, y'ns atrevim a dirli, ab la franquesa que'ns caracteriza:—Senyor Ramonacho, aixó, segóns lo nostre modo de veure, ho féu malament. Llegiu:

Sab perfectament lo catedràtic de Geometria (ja podém concretar) que ha d'ensenyar l'assignatura en dos anys, y lo més natural, per poch such de cervell que tinga en lo cap, es que estudi i lo mellor método pera ensenyar la tal ciencia a sos deixebles. Pot desenrotllar lo programa d'una manera linial, diguemho aixís, o bé ciclica: si linial, dividirà tota l'assignatura, ab la profunditat y amplitud que correspon a la segona ensenyansa, ab las preguntas necessarias; al primer any arribarem fins a la tal, y las restants las estudiarem al segon curs. Si vol seguir lo método ciclich tindrà present que quant los noys ingressen a l'Institut tenen de Geometria coneixements elementals, y partint d'aqueix centre, en lo primer curs aixamplará tota l'assignatura ab l'extensió propia del primer cercle; y en lo segon, l'ona científica s'engrandirà fins als límits marcats per la finalitat de la segona ensenyansa, resultant, seguint per qualsevol camí, que'l deixeble arribará a sapiguer lo dia que's gradüi lo que ha estudiat en l'Institut.

Quin plan segueix lo Sr. Ramonacho en son programa? Cap dels anteriors: ni ciclich concèntric ni linial; un any s'estudia tota l'assignatura ab un llibre petit y un altre s'estudia ab un llibre més grós, que costa més quartos. Aqueix método no sabem com se diu.

Lo programa de Geometria (primer curs) conté 35 lliçons que comprenen unas 200 preguntas; d'aqueixas preguntas, gairebé la meitat se repeteixen en lo programa del segon curs de Geometria (tercer de Matemáticas). Ara voldria sapiguer lo següent: Si'ls deixebles en lo primer curs aprenen las respostas a las preguntas de son programa, perquè las han de repetir en lo segon curs? No és perdre'l temps aixó, Sr. Ramonacho? Repetir no és aprendre ¿no li sembla? Si al primer any aprenen unas respostas y al segon s'estudian unas altres de diferents per las mateixas preguntas (pobres noys! quina olla de grills han de tindre al cap.

Sr. Ramonacho: a tots nos importa molt lo bon nom de nostre Institut: vosté és qui'l té de procurar, donchs molt a la má ho té: si hi ha un home vell que caduqueja y no serveix per l'ensenyansa, se li diu que s'estigui a casa, que per bons que hagin estat los serveys que ha prestat, ja'ls hi agraeixen las generacions passadas; però'ls estudiants de avuy volen bons mestres, no homes que ho hagin estat, sinó que actualment ho sigan; si un llibre de text no és bó, se'n busca un altre, que bé n'hi ha prou; si un catedràtic no cumploix y dona molts carabassas, se'l crida a l'orde y se li diu que'l sou obliga a treballar, y qui no sab ensenyar que's fassi manobre, perquè pera donar carabassas qualsevol pagés és bó.

Y ara diguins, senyor don Joan, si aixó és volguer mal a ningú. Calificar nostra companya d'antipatriótica sols cap en l'enteniment d'animes mesquinas, flocs nascuts pera adorar al primer idol que se'ls posa a davant.

Aixequem a l'Institut, Sr. Ramonacho; armis de valor pera llençar lo lastre que destorbi; talli lo que fassi nosa; si ha de comensar per vosté, no s'espanti, devegadas una sangria a temps, cura.

Devèm dir a Heraldo de Tarragona que nosaltres sols tractem ab personas ben educadas.

La veïllada de l'Arqueològica

Lo passat dimars tingué lloch en lo saló de sessions de la Diputació, la sessió pública que anyalment celebra la Societat Arqueològica d'aquesta ciutat.

Presidí l'acte D. Ferrán de Querol, president de la dita societat, acompanyat dels senyors secretari de Cambra d'aquest Arquebisbat y canonge Magistral; veientse'l local extraordinariament concorregut per lo més triat de l'intelectualisme tarraconí y de nostra bona societat.

Oberta la sessió, el secretari de l'Arqueològica Sr. Ruiz Porta llegí una ben escrita memoria donant compte del moviment de la societat en l'any que acaba de finir y de l'estat económic de la mateixa.

Seguidament va pendre la paraula lo nostre erudit coterrani Sr. Alegret, disertant extensament sobre l'Orde del Temp'e y sa iglesia de Santa María del Miracle d'aquesta ciutat, ressenyant ab una admirable claretat las vicissituds que sofrí la dita orde desde sa fundació fins sa extinció en mans de Clement V, y referintse principalment als reyalmes d'Aragó, féu notar la gran preponderancia que'ls templs hi adquiriren, la molta consideració ab que sempre foren tractats pels nostres reys y la benevolensa ab que'ls judicaren nostres bisbes, aduch en la trista época de sa desgracia.

Al referirse a la capella de Santa Maria del Miracle, féu atinadas consideracions sobre la rahó d'aital títol, y de sa fundació que féu remontar al segle XIII; següí ocupantse de la mencionada capella fentne una interessant descripció, ponderant la puressa de son estil románich y son gran valor artístich, aduint una pila de datos relatius a la seva historia y transformacions que ha experimentadas y acabá dolguentse de que aital joia tinga una tan trista missió.

A continuació va ocupar la tribuna l'eminent historiador y arqueolech barceloní D. Francesch Carreras, llegint un interessantissim estudi sobre la lluita que la Generalitat de Catalunya va sostindre contra'l rey d'Aragó en Joan II y sa muller na Joana Enriquez, tractant particularment de las comocios hagudas a Tarragona ab aquest motiu.

Lo treball del Sr. Carreras fou tan complet, contenia tal riquesa d'erudició y tal replech de datos y noticias, que'ns deixá verament espalmats.

Al sentir aquella relació en que dia per dia se'ns fan apareixe per ells mateixos los aconteixements d'aquella lluita admirable, despüllats de tot comentari, tal com resultan dels documents y relacions mitjevals, expositos ab método tan perfecte, ab tant d'enginy, enllassats y presentats ab tal claretat y trassa, nos semblá trobarnos en un maravellos cinematógraf ahont se'ns apareixían nitidas y viventas las escenas d'aquella gloriosa epopeya; y al ser llegidas aquellas cartas y documents memorables quin llenguatge enèrgich y prudent sortia de la boca del sabi disertant ab tan castís accent, sentias vibrar l'anima d'aquells bons concellers, d'aquells patrics y menestrals, d'aquella democracia farrenya que no s'abatí jamay; ni devant del brahó y astucia del gran narvarro, ni de la perfidia de sa muller, ni de la defecció del bras eclesiástich y gran part del reyal, ni baix las escomesas d'en Verntallat y'ls seus remensos, ni malgrat la traïdoria d'en Lluís XI de Fransa.

Al capir un treball com lo del senyor Carreras, se veu la forsa inextinguible d'aquella classe mitja que combatuda per, coterranis y extrangers, pels de baix y pels de dalt, fou l'admiració del món enter y un exemple que en tot temps s'ha de tenir present pels defesors de las libertats dels pobles, singularment en nostra terra y en una época en que com en l'actual atrevessa Catalunya una situació hon xich parecudca a la que resistiren nostres invictes avis.

Lo treball del Sr. Carreras és tant més d'admirar quant representa un estudi pacientissim, una afortunada y minuciosa investigació d'una aportació al camp de l'història d'un conjunt de datos inédits y molts d'ells, per complet desconeguts, realzats tot, admirable, un estil verament atípic y una imparcialitat tan gran en l'exposició dels fets com sols se troba en las obras dels qui no sols de cap, més també de cor y d'anima, són historiadors.

Sentim moltíssim no poder dir altre tant de la monografía de D. Alfred Opiso referent a Tarragona en la guerra dels segadors, que ab tant de carinyo fou llegida pel senyor Ruiz y Porta; donchs malgrat las altes dots d'inteligencia de nostre com-

Xocolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trobaran surtit de totes las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí. Lo dipòsit está instalat en lo **Colmado Pelayo**, Rambla de Canaletas, 9, Barcelona.

patrici, l'illustrat periodista barceloní autor del treball, que's reflectan en totes las sevas obras, y de las galas de son estil, que brillan en aquesta com en las altres, és forsos reconeixi fins lo més despassionat, que l'escrit del Sr. Opisso, més que'l treball d'un historiador, sembla l'obra d'un secretari.

Nos dol sobremanera haver-le notar que personas d'una ilustració tan peregrina, se deixin portar d'apassionaments tan fora de lloch quan se tracta d'aconteixements historics, y que al ressenyar los mateixos, més que una relació imparcial y completa, fassin una obra de tésis en la que sol's exposan los arguments que favoreixen son alegat y's deixan los altres de recó, treyent d'aquells un pretext pera fomentar rancúnias y portar divisions en lo sí d'una terra ben prou desgraciada y que's començin ridicolesas com la de volguer fer passar poch menys que per angelets del Senyor als desorellats de las tropas castellanas del rey Felip y per glorias propias y illegitimas de Tarragona los fets que aquellas realisaren y las gestas d'un general que's feu fort ver los murs d'aquesta ciutat, com podia haverho fet en los d'una altre, pera defendres de l'escamesa dels adalits de las llibertats catalanas, que com las de las demés vilas y poblés eran també las de la propia Tarragona.

Lo treball del senyor Opisso fou escoltat ab la tolerant cortesia que la gent culta y educada dispensa a totes las idees per estravogants que's trobin, per més que en certs moments y devant de certas manifestacions tothom hagué d'esforçarse pera contenir sa estranyesa.

A l'acabar lo senyor Querol va pronunciar algunas paraulas donant las gracias als concurrents y disertants; fent constar la major importancia que cada any van adquirint aitals actes de l'Arqueològica y felicitantse de l'imparcialitat de criteri ab que, per part de la mateixa, són acullidas las opinions més oposadas.

PROSPER PONS.

NOVAS

Nos fá saber l'*Heraldo* en sa edició del dijous, que no devèm amohinar nos los que temem que'ls carrers d'aquesta ciutat quedin fets una llástima ab motiu de l'extracció de plom de las canonades de l'aigua; perquè tan bon punt s'hagi terminat dita operació, se replenaran las vilas que ho requereixen, en particular las de la Unió, Apodaca y Real, passanthi'l curró, lo mateix que's feu quan la vinguda de S. M. lo Rey.

Hem subratllat lo de en particular perquè'ns ha fet molta gracia aixó de que sol's pensem en los carrers de la Unió, Apodaca y Real. Es que creuen los senyors de l'*Heraldo* que solzament dits carrers son mereixedors de l'atenció de l'Ajuntament? Vaja, senyors de l'*Heraldo*, tingan, per Deu, un xich més de caritat y de sentit comú; d'altra manera s'esposan a que quan vingan eleccions perdin los vots de la gent que viu als carrers que no son *gratos* a vostès.

Altram aixó de que no s'amohiném nos'ns entra ni'ns surt, perquè no es vostè qui'ns ho ha de dir, son los fets y aquest's per desgracia'ns ensenyen que devèm amohinar nos y molt, com s'amohina tota persona que tinga dos dits de front y que's preocupi de la sort de nostra aimada Tarragona.

Y pera amohinar nos tenim motius fundats, com los tindria sens dubte l'*Heraldo*, si s'hagués prè la pena de llegir la base onzena de la contracta. Y no vol dir que lo que's disposa en

aquella base ja's cumplirà a l'acabament, perquè prou sab lo confrare que lo que no ve'l dia de la boda... no vindrà després.

Si l'*Heraldo* creu que publicant escrits injuriosos y poca-soltas nos farà cambiar de rumbo va molt equivocat, puig seguirem lo plan que'ns tenim trassat desde'l primer dia, ab la perseverancia y energia que acostumem, deixant pera l'últim acudir al terreno a que se'ns provoca y allavor potser algú no tindrà necessitat d'anar a Roma per la penitencia.

Mentrestant l'*Heraldo* y'ls que l'inspiran éerts escrits, poden seguir la piadosa tasca sense embolicarhi curas en las nostras campanyas, constán-loshi com los hi consta que res hi tenen que veurer; però sápigal confrare que l'ofici de menja-capellans, impropri d'un periòdich conservador, téls seus *quiebros* y que la carn de capellá es molt indigesta...

Altram devèm recomanar als que trinan per haverse acabat, gracias a nosaltres, la propaganda antt religiosa, negant l'existencia de Deu y de l'ànima, que prenguin molta tila y que comensin a preparar l'equipatge. Es un bon consell.

Copièim de nostre estimat confrare *La Cruz*:

«En la sesión de ayer, el concejal Sr. Teixidó preguntó si era cierto que de un carro que conducía cañerías de plomo habían desaparecido algunos trozos antes de llegar a la báscula, contestando el señor alcalde que el hecho era cierto pero que habían sido recuperados.

Ahora preguntamos nosotros: si hubo desaparición de trozos de plomo habría sin duda sustracción, y si esto fuese así ¿porqué no se prendió al autor?

Recuérdese que días atrás dijimos era asunto este muy delicado que de no tratarse con gran interés daría lugar á desagradables sorpresas.»

Es verament escandalós l'estat dels carrers de Tarragona, en general y las del Port, en particular; la plassa del Moll sembla'l desert de Sahara y és, materialment impossible transitar per enlloch.

Es que ja no hi ha mangueras a l'Ajuntament? Què fa aquest senyor arquitecte? Què fa la comissió d'obras? Què fa, finalment, aquest alcalde? Y aquest *rule* que *Heraldo* nos anuncia ab tant soroll de... bombo y platerets, què fa també, parat?

Pobre Tarragona! Pobre ciutat agredada a la *Ponencia del Serralló!*

Lo diari menja-capellans *Heraldo* s'interessa molt per nosaltres y fins nos dona bons consells, que naturalment, per ser *bons*, no seguirem.

Perá correspondre, també's permetèm aconsellar a *Pim*, *Pam*, *Pum*, que no escrigui b..... puig de seguir com fins ara, perdran la mitja dotzena de suscriptors que tenen y'ls vots en días d'eleccions.

Havèm tingut lo gust d'admirar un vestit riquíssim que llueix, actualment, la Vergé del Roser, que's venera en la Parroquia de Sant Francesch d'aquesta ciutat.

Es de vellut blanc y exquisitament pintat per la senyoreta Dolors Rossell y Escofet, perteneixent a una de las familias més distingidas d'aquesta ciutat: la familia Escofet y Romeu. Representa la pintura un elegantíssim ram de flors d'un finíssim to y d'un brill metálich que, verament, encisa.

Nostra més choral enhorabona a la novella artista.

Ab motiu de la festa que l'altre dia's celebrá a la Societat Arqueolò-

gica d'aquesta ciutat, hem tingut lo gust de saludar al nostre estimat amic D. Adolf Alegret y al sabi catedràtich d'Historia de Catalunya dels Estudis Universitaris Catalans don Joseph Carreras y Candi.

Lo President de l'Arqueològica don Ferran de Querol, ab la finesa en ell acostumada, obsequiá a tan distingits hostes sentantlos a la seva taula y acompanyantlos a visitar los nostres més preuats monuments.

Lo dia de Nadal lo jovent de Constantí organisi un ball en lo café de nostre amic en Magi Cerdá, que fou concurríssim. Tocá hermosos balls la banda «Los Tranquils», d'Allexar, composta de joves d'aquell poble que en menys d'un any han fet prodigis, baix la direcció de son inteligent mestre en Magi Salas, donchs tothom quedá satisfet del modo ab que cumpliren son compromís. Nostra enhorabona.

Totas las misas que dimars vinent se celebraran, en l'Iglesia del Sagrat Cor, de cinch a deu del matí serán aplicadas en sufragi de l'ànima del qui fou en vida enginyer jefe de aquest districte forestal D. Joan Oliva (q. a. C. s.)

En la sessió celebrada dijous passat per la Junta d'Obras del port pera la provisió de carrechs resultaren elegits, per unanimitat, D. Ricart Cascante, President; D. Agustí Ferrer, Vis-president y D. Francesch J. Barba, Vocal-Comptador.

Convalecencias.—**Ovi Lecitina Gíol.**

Dayam en nostre darrer número que Tarragona havia sigut poch afortunada en la rifa de Nadal, quan en realitat ha resultat de las més afavoridas; puig de 24.000 pessetas que's jugavan, s'han repartit diferents premis que pujan a 22.000.

Segurament lo company que vá escriure lo solt devia respirar per la herida de no haver tret res, perquè ja és sápigut que cada h'u parla de la fira...

Tenim noticia de que a primers d'any apareixerá a la veina ciutat de Reus un valent confrare catalanista, disposat a escampar ab entusiasme'ls ideals autonomistas per tots los pobles del Camp.

Avant y fóra!

—Orfebreria religiosa y ornamentos d'Iglesia.—J. CABALLÉ GOYENECHÉ.

Programa del concert que tindrà lloch demá la nit en lo favoregut café del Centre, a terceto, pel célebre concertista de bandurria Sr. Terraza y'ls reputats professors Srs. Gols y Salvat.

- 1.ª «Paragraf 3.ª.—Supée.
- 2.ª «Mazorca Roja».—Serrano.
- 3.ª «Favorita», fantasia.—Donizetti.
- 4.ª «Bohemios».—Vives.
- 5.ª «Faust», fantasia.—Gounod.
- 6.ª «Vals Azul».—Souvier.

TEMPORADA D'HIVERN.—Elegants abrichs pera caballers: **Gabán Eús, Gabán sach, Gabán Inglés, Macferland, Fellisa o Samarra y Batin.**—Preus económichs.—**Sixto Villalba.**—Sant Miquel, 23, Tarragona.

Lo diari ministerial espera que demá s'abaixi'l preu del pa, segons nosaltres prometerem.

Creym que la rebaixa no será tan important com esperavam per no haver aprobat las Corts la dels drets

aranzelaris del blat y de la farina y haverse negat a ferho l'actual Ministre d'Hisenda.

Pot, donchs, l'aldit diari demanar explicacions als seus amos y senyors y no a nosaltres que no disposèm de la *Gaceta*.

—Neurastenias.—**Neurastègeno Sugrañes.**

Aquests darrers días lo nostre estimat confrare barceloní *La Veu de Catalunya* publica en un de sos extraordinaris uns grabats explicatius del monument que s'eregeix a Barcelona, en la plassa de l'Universitat, al may prou plorat Doctor Robert.

Ja s'haurán pogut fer cárrech de la importancia de l'obra, tant per lo que significa en son conjunt com pels artistes que en ella colaboran.

L'idea del projectista, lo ferm catalanista, l'esculptor J. Llimona, és representar lo deslliurament de Catalunya, en quina obra magna tant ha coadyuvat l'eminent patrici.

Coronarà'l monument l'estatua del difunt doctor.

Los periòdichs d'aquesta localitat han escampat la noticia de que lo proper dia dels Reys l'«Orfeo Tarragoní, quina direcció té a son cárrech en J. Sentis, donaria un concert en lo local de nostra Associació.

La nova no es certa y pera que no hi pugui haver ningú enganyat, nos veyèm en lo cas de desmentirla. Aquesta entitat, entusiasta de tot lo de la terra, continúa estudiant y tirant envant ab sa tasca simpática y agradívola. Lo nombre dels coristas va diariament augmentant.

COSTUMS TARRAGONINAS

Darrereras obras de

D. FERRAN DE QUEROL Y DE BOFARULL

HERÈU Y CABALÉ... Preu: 2 ptas. MONTSERRAT... » 3 »

Se venen en l'estampa de Francesch Sugrañes.

Cansat de probar específichs sense cap resultat, l'únich que m'ha fet surtir espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

TIP DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

ESTUDI de prácticas mercantils baix la direcció de

D. Bartomeu Lartigau

Interventor del Banc d'Espanya a n'aquesta plassa

Preparació completa pera l'ingrés en l'estament Establiment.

Clases especiales pera l'ensenyansa de la teneduria de llibres, cálculs mercantils, correspondencia comercial, reforma de la letra inglesa, rodona y grega.

R. St. Carles, 20, 2.ª, esquerra

Se contestan las consultas relativas a l'establiment de comptabilitats especiatas, balanços y liquidacions de comerciantes, societats, testamentarias, etc., etc.

ODONTOL

No existeix antisèptich ni dentífich mellor.

Ab lo seu ús constant se conserva la dentadura blanca, s'evita y cura ab tota seguretat las enfermetats de la boca y dents y calma prompte l'insoportable dolor de caixals.

DE VENDA

En todas las bonas Farmacias, Droguerías y Perfumerías.—Dipòsit: DR. ANDREU, de Barcelona.

Academia Duarte
FUNDADA EN 1897

TARRAGONA

Desitjosos d'evitar a las familias lo greu inconvenient d'enviar a sos fills a ciutats populosas, residencia dels centres universitaris y animats pels brillants resultats que en nostra labor venim obtenint, havèm organisiat la Academia en forma convenient pera que nostres alumnes puguin donar validesa acadèmica, a sos estudis, segons los convinga, en las Universitats de Barcelona, Saragossa y Valencia.

En lo próxim, com en los cursos at. t. iors, quedan establertas las ensenyansas de **tots los grupos de las Facultats de Dret y Filosofia y Letras.** Las classes comensaran lo dia 10 del próxim mes d'Octubre.

S'admeten internes, mitj pensionistas y externes.

Pera informes al Director

D. Francisco Duarte advocat, Beneficiat de la Metropolitana, Palma, 2, segon.

EN VENDA

Ho está un local magníficament adornat, en punt molt centrich de la Rambla de S. Joan, y apropòsit pera instalharhi, ab poch gasto, qualsevol establiment luxós.

Pera detalls dirigirse a l'Administració de Lo CAMP.

Salvador Martí Güell

VETERINARI

Rambla de Sant Carles, 24

Telèfon 148

Ibarra y C.ª de Sevilla

Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivedo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 5 de Janer lo vap. **Cabo Peñas**, son capitá D. Francisco Guerrica, admetent cárrega y passatgers pera'ls citats ports.

Lo despataxa son consignatari D. Marián Peres.

Servizio Italo-Spagnuolo

Línea regular de grans y rápidos vapors entre l'Espanya, Fransa, Italia, Portugal, Alger y Marroch

Sortidas fixes y semanals del port de Tarragona pera Nissa, San Remo, Porto Maurizio, Oneglia y Génova.

Sortidas quinzennals y directas pera Marsella, Alger, Lisboa, Oporto, Setubal, Lagos, Faro, Olhão, Portimao y Villarreal.

Survey directa sense trasbord pera Melilla, Tánger, Mogador, Mazagán, Casablanca y Saffi.

S'admet carga pera tots los ports del món, ab coneixement directa y trasbord a Génova o Lisboa.

S'admeten també passatgers de 1.ª y 3.ª classe.

Vapors de la Companyia:

Ansonia, Helvetia, Hispania y Alemania

Pera informes: **Sra. Vda. de Terré Astó**, Rebolledo, 17.

«**ILUSTRACIÓ CATALANA**» REGALA UNA EDICIÓ

MONUMENTAL ILUSTRADA PER XIRÓ DEL POEMA DE MOSSÉN VERDAGUER «**L'ATLÁNTIDA**»

Surt cada diumenge.—Un any, pessetas 30.—Mitj any, pessetas 15'50.

Tres mesos, pessetas 8.—Mallorca, 287, Barcelona

PASTILLAS SERRA son las mellors pera curar la TOS

Y todas las enfermedades de l'aparell respiratori perque modifiquen las mucosas, facilitan l'expectoració y treuen en un dia l'opresió del pit y la fadiga. Poden pendrer sens capirill, puig no contenen opi ni morfina.

A DOS RALS CAIXA

FARMACIA DEL CENTRE DE MANEL FONT, RAMBLA DE SANT JOAN, 57, TARRAGONA.—TELÉFON 148

Neurastenias

clorosis, debilitat general, anemia

se curan radicalment ab l'ús del

NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES

EN TOTAS LAS FARMACIAS

TALLERS d'Arts Sumptuarias
DE **FÉLIX RIBAS**
Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuarias. Projectes y presupuestos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable Unica que conté 180 per 100 d'oli de fetge de bacallá y glicerofosfat s y hipofosfats de cals y de sosa. Aprobada y recomenada pels Colegis de Metjes y Farmaceutics de Barcelona, mitjan l'análisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmacia de Marorit y Codina Langlin, de Barcelona. És aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenvolupament físich, creixensa d'ossos y surtida de las dents. Necessaria als nens, embrassadas, vells y personas debils; pera las enfermedades consuntivas, convalescencia, diabetes, tos, catarros, tísis, escrófulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta l'afect y la vitalitat.

DE VENDA
Farmacias y magatzems de drogas:
A Tarragona, Major, 14

ABONOS
químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisat, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS
organo-químichs propis pera plantacions preparant los també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse. Despullas, tercerilla, etc., grans llegums, etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONS
QUINTANA Y TORRES
Carrer de Barcelona, 4, Tarragona
Lo Camp de Tarragona
SETMANARI CATALANISTA
Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6
Tarragona, trimestre..... 1'50 pta.
Fora..... 1'50 »
Extranjeri..... 2'00 »
Número d'avuy..... 0'10 »
Anuncis a preus reduits

Joan Ruiz y Porta
Procurador
Mendez Nuñez, 16, 2.ª TARRAGONA

Centre de suscripcions

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 39, TARRAGONA

El aquest acreditat Centre que més anys compta d'existencia a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totas l's obras de Literatura, Ciencia y Arts de las principals casas editorials d'Espanya, ja sia per quaderns semanales o a plassos mensuales.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de L'Avenç y a la Ilustració Catalana
Ilustración Artística, La Moda Elegante Ilustrada, Album Salón, Salon de la Moda, Ilustración Española y Americana, La Última Moda.
y a tota classe de Ilustracions, Periódichs y Revistas francesas, inglesas y alemanas.

LA BATERÍA

DE

JOAN ESTIL-LES

Tarragona.—39, Rambla St. Joan, 39.—Tarragona

Se serveix cervesa MORITZ y refrescos espumosos. Gran existencia de vins y licors de totas classes, oli pur d'oliva.

Preus econòmics **Se serveix a domicili**

Farmacia Plana
al costat de l'antiga **CASA FIGUERAS**
Real, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas, antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Ayguas minero-medicinals
TARRAGONA

EXCELSER
En llanas ven uns paraigüas de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim ió, que resisteix tota proba al davall d'un canaló. Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebóns, que ni Rafel ni Murillo

Drogueria Plana
Antiga casa Figueras
Real, 6, cantonada Rebolledo, 20

En aquesta casa trobará l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulfat y primeras materias pera abonos ab riqueza garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT
Sofre FLORESTILLA de la mellor marca
TARRAGONA

los podrien fer melló, a propòsit per regalos; causan gran admiració. Trobarán també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totas menas que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

NOVI LIECITINA GIOI

Lo mellor reconstituyent era combatre ab éxit totas las malties nerviosas. en totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, BARCELONA

Serveys de la Companyia Transatlántica
Línia de Cuba y Méjich.—Lo dia 17 de Janer sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor **E. M. Cristina**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafirme y Pacífic ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.
Línia de Nova York, Cuba y Méjich.—Lo dia 26 Desembre sortirà de Barcelona'l 28 de Málaga y'l 29 de Cádiz, lo vapor **Manuel Calvo**, directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.
Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Janer sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor **A. Lopez**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferrocarril de Panamá ab las companyas de navegació del Pacífic, pera quals ports admet passatge y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinació pera litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.
Línia de Filipinas.—Lo dia 7 de Janer sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitias lo vapor **Alicante**, directament pera Génova, Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Àfrica, de l'India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.
Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 de Janer sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor **P. de Sastrústegui**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.
Línia de Canarias.—Lo 17 de cada mes sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Sta. Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.
Línia de Fernando Pó.—Lo dia 25 de Janer sortirà de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Pó, ab escalas a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Àfrica y Golf de Guines.
Línia de Tanger.—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendras. Sortidas de Tanger: dimars, dijous y dissabtes. Pera més informes dirigi-se a son agent **D. EMILI BORRÁS**.

Aigua naf SERRA

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab labor tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botelles de 1/2 de litre al preu d'una pesseta. A l'ongrés importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Rous A la menuda: Farmacia del Centre.—Tarragona.—Demana AYGUA NAF SERRA